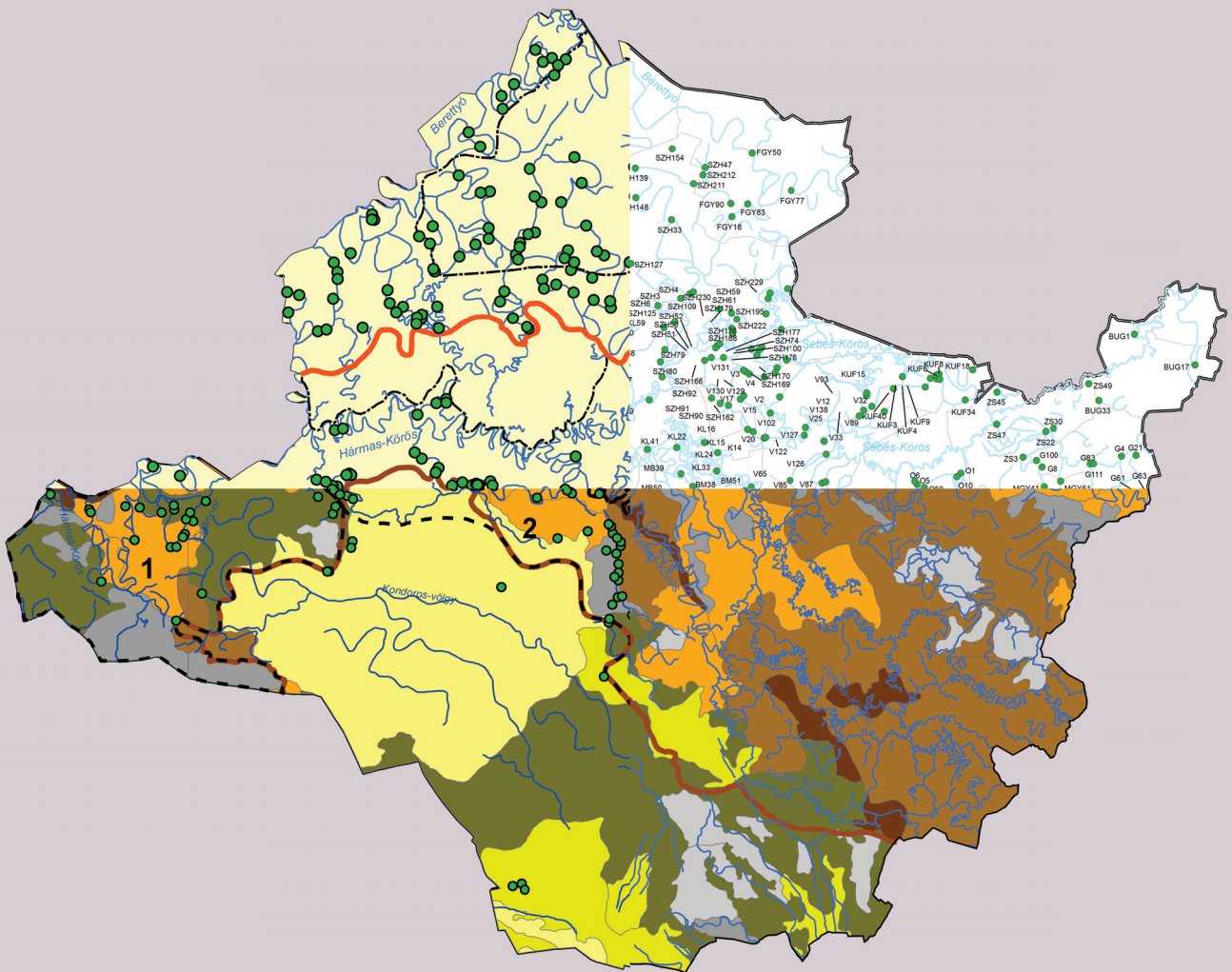

ATTILA GYUCHA

PREHISTORIC VILLAGE SOCIAL DYNAMICS

The Early Copper Age in the Körös Region

ARCHAEOLOGUA

PREHISTORIC RESEARCH IN THE KÖRÖS REGION

ARCHAEOLOGIA

Edited by
ERZSÉBET JEREM and WOLFGANG MEID

Volume 34

PREHISTORIC RESEARCH IN THE KÖRÖS REGION

Volume 2

Series editors
ATTILA GYUCHA and WILLIAM A. PARKINSON

Attila Gyucha

**PREHISTORIC VILLAGE
SOCIAL DYNAMICS**

The Early Copper Age in the Körös Region

BUDAPEST 2015

The publication of this volume was generously supported by the Hungarian Scientific Research Fund
(Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok, OTKA PUB-K 113580)

Front Cover

Combination of distribution maps of the study area
(compiled by Ágnes Sebestyén)

Back Cover

Aerial photo of an ancient paleomeander in the Körös Region
(photographed by György Tószögi)

ISBN 978-963-9911-68-0

HU-ISSN 1215-9239

HU-ISSN 2064-7557

© The Author and Archaeolingua Foundation

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording or any other information storage and retrieval system, without requesting prior permission in writing from the publisher.

2015

ARCHAEOLOGUA ALAPÍTVÁNY

H-1250 Budapest, Úri u. 49

Translation by Valér Bedő and Attila Gyucha

Copy editing, English text revision by Roderick B. Salisbury and William A. Parkinson

Desktop editing and layout by Rita Kovács

Printed by Prime Rate Kft.

Contents

List of Figures	7
List of Tables	13
Acknowledgments	15
Chapter 1: Introduction: Purpose, Argument, and Structure	17
Chapter 2: Geology, Geography, and Hydrology	21
2.1. Definition of the Study Area	21
2.2. Geology and Hydrology	22
2.3. Climate	27
2.4. Soils	27
2.5. Vegetation	31
2.6. Conclusions	31
Chapter 3: Research History of the Tiszapolgár Culture	33
3.1. Research History of the Tiszapolgár Culture on the Great Hungarian Plain and in Adjacent Regions	33
3.2. Research History of the Early Copper Age in the Körös Region	35
3.3. Conclusions	37
Chapter 4: Settlement Patterns	39
4.1. Datasets for Settlement Pattern Analyses	39
4.2. Ecological Investigations	40
4.3. Social Investigations	75
4.4. Early Copper Age Settlement Patterns from Adjacent Regions	81
4.5. Conclusions	82
Chapter 5: Settlement Organization	89
5.1. Settlement Structure	89
5.2. Settlement Features	142
5.3. Conclusions	195
Chapter 6: Mortuary Customs	199
6.1. Burials	199
6.2. Burial Customs	219
6.3. Social Differentiation	225
6.4. Conclusions	228
Chapter 7: Subsistence	231
7.1. Animal Husbandry, Hunting, and Fishing	231
7.2. Farming in the Körös Region and on the Great Hungarian Plain	253
7.3. Conclusions	257
Chapter 8: Trade and Interaction	261
8.1. Regional and Macro-Regional Interactions	261
8.2. Inter-Regional Interactions	266
8.3. Conclusions	278

Chapter 9: Conclusions:	
Village Dynamics in the Körös Region during the Early Copper Age	281
Appendix	287
Descriptions of Early Copper Age burials in the Körös Region	287
Bibliography	299

Záróbeszámoló a 'Körös-vidék kora rézkora' című OTKA pályázatban foglalt publikáció megjelenéséről

Projekt száma: OTKA PUB-K 113580

A szerző – részben OTKA támogatással megvalósult – PhD disszertációján alapuló, de a legfrissebb szakirodalmi adatokkal is kiegészített kötet célja a Körös-vidék kora rézkorára vonatkozó kutatási eredmények átfogó igényű összefoglalása volt. A publikáció az Archaeolingua Kiadó gondozásában kiadásra kerülő, a kontinens léptékében is egyedülálló vállalkozás, a Körös-vidéken az elmúlt közel két évtizedben folyt és jelenleg is zajló, nemzetközi őskori kutatások eredményeit bemutató 'Prehistoric Research in the Körös Region' monográfiásorozat 2. kötete.

A kötet keretében bemutatott, a vizsgált periódus vonatkozásában egyedülálló adatállomány felhasználásával végzett, regionális szemléletű, sokrétű kutatások eredményei, valamint az Alföld késő neolitikuma és kora rézkora vonatkozásában rendelkezésre álló további információk feldolgozása először teremtették meg a lehetőséget a Kárpát-medence keleti részén az újkőkor és a rézkor átmeneti időszakában bekövetkezett változások megalapozott modellezésére, illetve a kora rézkori életmód különféle vetületeinek rekonstrukciójára. A bevezető fejezeteket követően a kötet egyes tematikus irányai (településszerveződés, telepszerkezet, temetkezési szokások, létfenntartás, kapcsolatrendszerek) a változások dinamikájának megragadhatósága érdekében diakronikus keretbe ágyazva, illetve az Alföld és környező térségei kontextusában kerültek értékelésre. A korábbi hipotéziseket számos ponton új megvilágításba helyezve, a publikáció jelentős előrelépést jelent a Kr. e. 5. évezred közepén, az újkőkor és a rézkor közötti átmeneti periódusban végbement szocioökonómiai és kulturális átalakulások folyamatainak és okainak megértése szempontjából is.

A 300 példányban kiadásra került monográfia 352 oldal terjedelmű, 152 – részben színes – ábrát és 16 táblázatot tartalmaz. A főszöveget bibliográfia és függelék egészíti ki.

A kötethez kapcsolódóan a publikáció alapját képező disszertáció szakmai tartalmának frissítése, a fordítás ellenőrzése, anyanyelvi lektorálása, valamint a kiemelkedően nagy számú illusztráció megfelelő nyomtatási minőségben történő előállítására kapcsán jelentkezett pótlólagos időráfordítás miatt, illetve a köteles példányok eljuttathatóságához kapcsolódóan kértük az elszámolási időszak 2015. szeptember 30-ig történő meghosszabbítását, amelyet az

OTKA jóváhagyott. A könyv megjelenése, valamint az elszámolás a jóváhagyott időtartamon belül, a támogatási szerződésben foglaltaknak megfelelően megtörtént.

Budapest, 2015. augusztus 27.

Dr. Gyucha Attila

ÁTVÉTELI ELISMERVÉNY

A mai napon a Debreceni Tudományegyetem Központi Könyvtára átvette *Attila Gyucha: PREHISTORIC VILLAGE SOCIAL DYNAMICS. The Early Copper Age in the Körös Region* című kötet 1 példányát, mely az OTKA PUB-K 113580 számú pályázat támogatásával jelent meg.

Budapest, 2015. augusztus 26.

Ód Miké L

XVI-1894/285-198/2015

Átvételi elismervény

A mai napon a Szegedi Tudományegyetem Könyvtára átvette *Attila Gyucha: PREHISTORIC VILLAGE SOCIAL DYNAMICS* könyvet 1 példányban, mely az OTKA PUB-K 113580 számú pályázat támogatásával jelent meg.

Budapest, 2015. szeptember 3.

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
Klebsberg Kuno Könyvtára
Állománygyarapító Osztály
6722 Szeged, Ady tér 10.
6701 Szeged, Pf.: 393.
Telefon/fax: (62) 546-656

.....
(Könyv birtok
2015. szeptember 7.)

ÁTVÉTELI ELISMERVÉNY

A mai napon a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Könyvtára átvette *Attila Gyucha: PREHISTORIC VILLAGE SOCIAL DYNAMICS. The Early Copper Age in the Körös Region* című kötet 1 példányát, mely az OTKA PUB-K 113580 számú pályázat támogatásával jelent meg.

Budapest, 2015. szeptember 15.

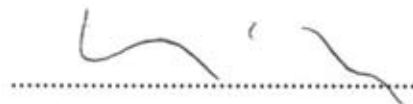
ÁTVÉTELI ELISMERVÉNY

A mai napon az MTA Könyvtára átvette *Attila Gyucha: PREHISTORIC VILLAGE SOCIAL DYNAMICS. The Early Copper Age in the Körös Region* című kötet 1 példányát, mely az OTKA PUB-K 113580 számú pályázat támogatásával jelent meg.

Budapest, 2015. szeptember 23.

P.h.

MTA Könyvtár és Információs Központ
1051 Budapest, Arany János u. 1.
1245 Budapest, Pf. 1002

A handwritten signature in black ink, consisting of a series of loops and curves, positioned above a horizontal dotted line.

ÁTVÉTELI ELISMERVÉNY

A mai napon a Miskolci Egyetem Központi Könyvtára átvette *Attila Gyucha: PREHISTORIC VILLAGE SOCIAL DYNAMICS. The Early Copper Age in the Körös Region* című kötet 1 példányát, mely az OTKA PUB-K 113580 számú pályázat támogatásával jelent meg.

Budapest, 2015. augusztus 26.

.....

ÁTVÉTELI ELISMERVÉNY

A mai napon a Károli Gáspár Református Egyetem BTK Könyvtára átvette *Attila Gyucha: PREHISTORIC VILLAGE SOCIAL DYNAMICS. The Early Copper Age in the Körös Region* című kötet 1 példányát, mely az OTKA PUB-K 113580 számú pályázat támogatásával jelent meg.

Budapest, 2015. szeptember 23.

P.h.

Gáspár Attila

ÁTVÉTELI ELISMERVÉNY

A mai napon az MTA BTK Régészeti Intézet könyvtára átvette *Attila Gyucha: PREHISTORIC VILLAGE SOCIAL DYNAMICS. The Early Copper Age in the Körös Region* című kötet 1 példányát, mely az OTKA PUB-K 113580 számú pályázat támogatásával jelent meg.

Budapest, 2015. augusztus 24.

Boduder Erzsébet

ÁTVÉTELI ELISMERVÉNY

A mai napon az ELTE BTK Régészettudományi Intézet Könyvtára átvette *Attila Gyucha: PREHISTORIC VILLAGE SOCIAL DYNAMICS. The Early Copper Age in the Körös Region* című kötet 1 példányát, mely az OTKA PUB-K 113580 számú pályázat támogatásával jelent meg.

Budapest, 2015. szeptember 14.

Zachari Kusibze

ÁTVÉTELI ELISMERVÉNY

A mai napon a Pécsi Tudományegyetem Régészeti Tanszéke átvette *Attila Gyucha: PREHISTORIC VILLAGE SOCIAL DYNAMICS. The Early Copper Age in the Körös Region* című kötet 1 példányát, mely az OTKA PUB-K 113580 számú pályázat támogatásával jelent meg.

Budapest, 2015. szeptember 18.

